

Laiko tėkmę vainikavo jubiliejinis almanachas

Atkelta iš 1 p.

L. Matiukaitė ir almanacho sudarytojas V. Jankauskas pasidžiaugė, kad gražia tradicija tapęs leidinys storėja ir nuo pirmojo puslapių skaičiumi skiriasi beveik dvigubai. Tik jo rubrikos tebėra tos pačios: metų renginys, istorijos puslapiai, rezistencija, tėviškėnai, albumas, senoji fotografija, palikę pėdsaką, kaimų istorijos, kupiškėnai pasauliui, atsiminimų puslapiai, Lėvens balsai, spaudoje rašyta..., in memoriam, kronika.

V. Jankauskas pabrėžė, kad visi almanacho straipsniai yra svarbūs ir vertingi, o jam pačiam labiausiai prie širdies gimimasis į Kupiškio kraštui svarbių žmonių istorijos. O tokią galimybę esą suteikia archyvinė medžiaga, kurios nemažai galima aptikti internete.

„Dabar tokia moda, kad visi giliasi į savo šaknis, nagrinėja archyvus“, – juokavo kraštotyrininkas.

Jis pasidžiaugė, kad jubiliejiniam almanache yra Rūtos Janonienės straipsnis apie architektą L. Stuokos-Gucevičiaus giminę, nes apie jo šaknis mažai rašyta. Iš viso almanache yra apie 30 įvairių autorių kultūros ir istorijos publikacijų. Su albumo rubrika publikuoti iš Subačiaus kilusios grafikos ir dailininkės Dalios Grybauskaitės darbai, o su Lėvens balsų – poeto Viliaus Bałtrėno eilės, kurių keletą skaitė bibliotekininkė Laimutė Kliopkinienė.

Leidiny, paminintis netektį

V. Jankauskas pabrėžė, kad daugumos publikacijų autoriai yra mūlatiniai, rašantys kome kiekvienam almanacho numeriui. Paskutinis jubiliejinis leidinys išsiskiria ir tuo, kad prasideda nuo paties sudarytojo straipsnio. Anot jo, taip nutikę, nes pernai į Anapilį iškeliavo ilgametė leidinio autorė ir bendražygė Eugenija Urbonienė. Apie šios žūmalistės asmenybę almanache straipsnį rašė jos kolegė Virginija Juškie, kuri pažintis truko daugiau nei 30 metų. Leidinio pristatymo vakare dalyvavusi V. Juškie sakė, kad E. Urbonienė buvo ne tik jos viršininė ir kolegė, bet ir patarėja, padėjusi įsivyventi naujame krašte.

„Ji buvo savo krašto patriotė, daug rašė apie kultūrą ir visada sakydavo,

Humanitarinių mokslų daktarė Dalia Dilytė išliko kukli ir tvirtina, kad jos indėlis į almanachą nėra didelis. Šį kartą ji skaitytojams pateikė straipsnį apie keistuoliu laikytą kalbininką Praną Gerulį.

kad nerašyti apie tai negalima, nes apie tai rašyti būtina. Ji ypač mėgo senąją kultūrą, papročius, viską, kas susiję su istorija. Ji apie tai rašydama viską perleisdavo per savo dūšią“, – tvirtino V. Juškie.

Didžiausias lobis – prisiminimai

15-ojo almanacho sutiktuose dalyvavo ir jo redaktorė Danguolė Gudienė, kuri leidinį redaguoja nuo antro numerio. Pirmas buvo patikėtas E. Urbonienėi. Redaktorė D. Gudienė pasidžiaugė, kad pirmo almanacho pratarėje nusakyta leidybos intencija išlaikyta leidžiant paskesnius.

„Šis almanachas ingi turėtų būti suvokiama tik kaip vienas iš pėdsakų, paliekamų čia ir dabar [...], kupiškėnai seniai buvo verti tokios kultūros prezentacijos. Iš tiesų kažko panašaus reikėjo ir anksčiau, kai dar buvo gyva senoji mūsų kultūrininkų karta. Dėl sudėtingo jai tekusio laiko taip ir nerealizavusi visų savo sumanymų, nusinešusi į amžinybę daugybę nepsakytų žodžių, neparodytų vaizdų. Iš tiesų leidžiant šį leidinį ir skubėta, nes gyvenimo bėgmas smarkus, norint su juo susieti reikia pagreitinti žingsnį, kad kada nors netektų guostis dėl nepadarytų darbų, kad laiko pėdsakai nepasirodytų gilesni už pėdsakus laikę“, – pirmo almanacho pratarne citavo ilgametė leidinio redaktorė.

Jubiliejinio almanacho pristatymo vakare dalyvavo ir jo redaktorė Danguolė Gudienė, kuri leidinį redaguoja nuo antrojo numerio.

Ji pasidžiaugė, kad V. Jankauskas didelius darbus gali nuveikti ir nardamas savo pagalbininkų, kurie jį lydėjo ir lydi bene nuo pirmų almanacho numerių. Tai muziejininkė V. Alekšienė, Aušra Jonušytė, istorikas Alvydas Totoris ir kt.

Jubiliejiniam almanachui Kupiškio etnografijos muziejaus direktorė V. Alekšienė parengė straipsnį apie liaudies muzikantą Jurgį Stankevičių. Anot muziejininkės, jis parašytas remiantis Algirdo Gasiūno, Almos Pustovaitienės, dukros Nidos Stankevičiūtės-Vitkuvičienės, vaikystės draugo Algirdo Stančiko prisiminimais, enciklopedine medžiaga ir publicistiniais

straipsniais. Almanacho pristatymo vakare prisiminimais apie tremtį iškentusį muzikantą dalijosi jo dukra, L. Matiukaitė, A. Pustovaitienė, kuri kartu su kolege folkloriste Daiva Palioniene atliko J. Stankevičiaus sukurtą žymiąją „Lakštingalų polką“.

Kultūros ir istorijos almanache „Kupiškis 2017“ kupiškėnai turi progą iš arčiau susipažinti su kalbininko Prano Gerulio asmenybe, kurią atskleidė humanitarinių mokslų daktarė Dalia Dilytė. Literatūros tyrinėtoja teigė, kad rinkti medžiagą apie P. Gerulį ji pradėjo tuomet, kai į jos rankas pateko bloknoto lapelis su kupiškėno cėlaraščiu.

„Tuomet paprašiau, kad apie dėdę ką nors parašytų Irena Gerulytė, filologė Vanda Manikaitė-Kazanskienė, kilusi iš Gudgailių, ir visą medžiagą atidaviau į Lietuvos kalbos instituto archyvą. Paskui pagalvojau, jog kupiškėnams reikia žinoti, kad P. Gerulis buvo netgi poetas, tada išdriau visą tą medžiagą pasiūlyti į almanachą ir parodžiau V. Jankauskui“, – kalbėjo D. Dilytė.

Almanacho sutiktuose atskiro paminėjimo sulaukė ir Aldonos Vasišauskienės straipsnis apie Skapiškio istorijos mokytoją, pernai 90-meį minėjusią Stanislavą Mažeikytę. Nei autorė, nei jos herojė prisistatė skaitytojams negalėjo dėl pašlijusios sveikatos, todėl A. Vasišauskienės pasirinkimo motyvus išdėstė L. Matiukaitė: „Ji yra sąžininga, be galo kaski, tikinti ir visur ieškanti gerio, rūpinosi visais skapiškėnais, pagelbėjo ir pagelbsti jiems bėdoje ir daug gražių darbų padarė neprašydama jokio atlygio.“

Apie aktyviąją mokytoją kalbėjo jos bičiulė, kaimynė Ona, Skapiškio parapijos klebonas Albertas Kasperavičius, bendruomenės pirmininkė, Skapiškio bibliotekos vyresnioji bibliotekininkė Rima Bugailiškienė. Pastaroji papasakojo, kaip 80 metų sulaukusi mokytoja savo rankomis kompiuteriu surinko ir vėliau išleido unikalų leidinį „Skapiškio miestelio Dariaus ir Girėno g. (Kalmėnų) istorija“, kuriam pasirodžius kas porą metų yra rengiami minėtos gatvės suėjimai.

Gausus būrys 15-ojo kultūros ir istorijos almanacho „Kupiškis 2017“ bendražygių, kuriuos sieja meilė Kupiškio krašto istorijai ir čia gyvenusiems ar gyvenantiems žmonėms.

Audringos Šatūnaitės nuotrauka